

Πότε θα τελειώσει ο πόλεμος, μπαμπά;

Στις 20 Φεβρουαρίου 1938, ο Χίτλερ θα πει σε ομιλία του στο Ράιχσταγκ, “Καθίσταται ανάγκη να προστατευθούν δέκα εκατομμύρια Γερμανοί εκτός των συνόρων του Ράιχ”. Η πολεμική προετοιμασία των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων αλλά και του γερμανικού λαού εξασφάλιζαν τις προϋποθέσεις για την επιτυχία του εγχειρήματος.

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1938, οι πρωθυπουργοί της Γαλλίας και Αγγλίας, Νταλαντιέ και Τσάμπερλαιν, από κοντά και ο Μουσολίνι, φθάνουν εσπευσμένα στο Μόναχο της Βαυαρίας, σε συνδιάσκεψη με τον Χίτλερ, για να προλάβουν την κήρυξη του πολέμου. Ειδικότερα για να μην εισβάλει η Γερμανία στην Τσεχοσλοβακία. Επιτεύχθηκε. Την επομένη, σε ιδιαίτερη συνάντηση Χίτλερ – Τσάμπερλαιν θα υπογραφεί το “Σύμφωνο του Μονάχου”, στο οποίο καταγράφηκε αμοιβαία επιθυμία επίλυσης των όποιων διαφορών πάντα μέσω διαβουλεύσεων. Ο Άγγλος πρωθυπουργός επιστρέφοντας στο Λονδίνο και κραδαινώντας το συμφωνητικό θα κάνει λόγο για “Εντιμη Ειρήνη”. Μετά από έντεκα μήνες θα έχομε την επίσημη κήρυξη του Β’ΠΠ. Τα αίτια, οι επαχθείς για τους Γερμανούς όροι της Συνθήκης των Βερσαλλιών, 1919, με την οποία τερματίζονταν ο Α’ΠΠ. Αφορμές, ο “ζωτικός” χώρος που έφαχνε ο Χίτλερ. Ο πόλεμος θα διαρκέσει πέντε χρόνια και οκτώ μήνες.

Στις 21 Φεβρουαρίου 2022, ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν, σε συνεδρίαση του ρωσικού Συμβουλίου Ασφαλείας, θα διακηρύξει την ανάγκη ανεξαρτησίας των δύο αποσχισθεισών περιοχών της Ανατολικής Ουκρανίας, Ντονέτσκ και Λουγκάνσκ, για να σταματήσει η “γενοκτονία” που υφίστανται οι εκεί διαβιούντες ρωσικοί και ρωσόφιλοι πληθυσμοί. Μετά από τρεις ημέρες ο ρωσικός στρατός θα εισβάλει στην Ουκρανία από διάφορα σημεία. Συμπληρώνεται ένας χρόνος.

Στις 17 Φεβρουαρίου 2023, στο Μόναχο, στη Διάσκεψη για την Ασφάλεια, οι ηγέτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισαν συνέχιση του πολέμου. Ο Γάλλος Μακρόν θα δηλώσει, “Είμαστε προετοιμασμένοι για μια παρατεταμένη σύγκρουση”. Και ο Γερμανός Σόλτς θα τον αντιγράψει, “Πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι για παρατεταμένο πόλεμο”. Όλοι δε οι συνδιασκεπτόμενοι θα συμφωνήσουν, “Οι όψιμοι γεωπολιτικοί αναθεωρητισμοί δεν μπορεί να γίνουν αποδεκτοί”. Ο πόλεμος στην Ουκρανία συνεχίζεται.

Τέσσερις Συνδιασκέψεις συνιστούν το πολιτικό-στρατηγικό πλαίσιο του Β’ΠΠ. Η συνισταμένη όλων ήταν η συνέχιση του πολέμου μέχρι παραδόσεως της Γερμανίας άνευ όρων. Η βούληση των ηγετών των τριών Συμμάχων χωρών, Αγγλίας, Αμερικής, Ρωσίας ήταν να αναχαιτιστεί ο αναθεωρητισμός του Χίτλερ και η ευρωπαϊκή του επικράτηση.

Έναν μήνα διήρκεσε η Διάσκεψη της Τεχεράνης, 28 Νοεμβρίου έως 1 Δεκεμβρίου 1943, με τον κωδικό “EUREKA”. Ο πόλεμος βρισκόταν στη μεγαλύτερη καμπή. Είχε προηγηθεί η εποποιΐα του Στάλινγκραντ, Αύγουστος 1942 – Φεβρουάριος 1943. Ο ίδιος ο αρχηγός της 6^{ης} γερμανικής στρατιάς,

φον Πάουλους ήταν αιχμάλωτος των Ρώσων. Εκεί, Στάλιν, Ρούσβελτ και Τσώρτσιλ θα διακηρύξουν, μεταξύ των άλλων:

«Καμία δύναμη στον κόσμο δε μπορεί να μας εμποδίσει να καταστρέψουμε τις γερμανικές στρατιές από ξηρά, θάλασσα και αέρα. Η επίθεσή μας θα είναι αμείλικτη και επταυξανόμενη για μια άνευ όρων παράδοση».

«Από αυτές τις από καρδιάς διασκέψεις προσβλέπουμε με εμπιστοσύνη στην ημέρα κατά την οποία όλοι οι λαοί του κόσμου θα μπορούν να ζουν ελεύθερα, ανέγγιχτοι από την τυραννία και σύμφωνα με τις ποικίλες επιθυμίες και τη δική τους συνείδηση».

«Ηλθαμε εδώ με ελπίδα και αποφασιστικότητα. Αναχωρούμε από εδώ ως φίλοι στην πράξη, στο πνεύμα και στον σκοπό».

Αργότερα, ο Τσώρτσιλ θα διευκρινίσει, “άνευ όρων παράδοση”, δεν σημαίνει ότι ο γερμανικός λαός θα περιέλθει σε κατάσταση δουλείας ή ότι θα καταστραφεί.

Η Διάσκεψη “Τολστόι” έγινε στη Μόσχα τον Οκτώβριο του 1944. Είχε προηγηθεί η απόβαση στη Νορμανδία. Όλες οι Συμμαχικές Δυνάμεις συγκλίνουν προς το Βερολίνο. Στις 10 και 11 του μήνα, οι δύο ηγέτες, Τσώρτσιλ και Στάλιν, παρουσία του Αμερικανού πρέσβη Χάριμαν, σε μυστική συμφωνία θα προσδιορίσουν τα ποσοστά επιρροής επί των Βαλκανικών χωρών. Θα τα γράψει ο Τσώρτσιλ σε μια χαρτοπετσέτα και θα τα διαβάσει ο Στάλιν. “Ας κάψουμε το χαρτί, φαίνεται πολύ κυνικό”, θα πει ο Τσώρτσιλ. “Όχι, κράτησέ το”, θα απαντήσει ο Στάλιν. Ήταν η Συμφωνία της Χαρτοπετσέτας.

Τέσσερις μήνες αργότερα, Φεβρουάριος 1945, οι ηγέτες Ρούσβελτ, Στάλιν και Τσώρτσιλ θα προσέλθουν στη Γιάλτα, στην Κριμαία της Ουκρανίας, στην έπαυλη του Λάμπρου Κατσώνη, “Λειβαδιά”, για την τελευταία συνδιάσκεψη πριν το τέλος του πολέμου. Εκεί ήταν το Σοβιετικό Στρατηγείο διοικήσεως του απέραντου μετώπου του πολέμου. Η Γερμανία, σωρός ερειπίων από τους ανηλεείς συμμαχικούς αεροπορικούς βομβαρδισμούς. Θα επιβεβαιωθεί ως τελικός στόχος η άνευ όρων παράδοση της Γερμανίας και η μεταπολεμική διαίρεσή της. Θα συζητηθούν και θέματα που σχετίζονται με τη μεταπολεμική παγκόσμια οργάνωση ασφάλειας και ειρήνης. Θα πει ο Στάλιν, στα πλαίσια κάποιων προπόσεων, “Δεν γνωρίζω στην ιστορία της Διπλωματίας άλλη συμμαχία τόσο στενή όσο η συμμαχία των τριών Μεγάλων Δυνάμεών μας, συμμαχία που αφήνει στα μέλη της τόση ελευθερία στην έκφραση των απόψεων του καθενός”. Πόσο θα διαρκέσει αυτό; Αλλοίμονο!

Αλλοίμονο, η επόμενη συνάντηση των Τριών έμελλε να σημάνει την πένθιμη καμπάνα των ελπίδων. Στις 8 Μαΐου 1945, η Γερμανία είχε υπογράψει την άνευ όρων παράδοση, με τη σορό του Χίτλερ στο αντιαεροπορικό του καταφύγιο, με μια σφαίρα στο στόμα. Και τώρα, τέλος Ιουλίου 1945, ο Χάρι Τρούμαν (ο Ρούσβελτ είχε πεθάνει από εγκεφαλικό), ο Ιωσήφ Στάλιν και ο Κλέμεντ Άτλυ (είχε αντικαταστήσει τον Τσώρτσιλ πού έχασε τις εκλογές), προσέρχονται στο Πότσδαμ, προάστειο του Βερολίνου, για την τελευταία Συνδιάσκεψη. Δεν θα ξαναβλέπονταν. Εκεί θα καθοριστεί ο μεταπολεμικός χάρτης της Ευρώπης. Θα προσδιοριστούν οι τέσσερις (θα βάλλουν και τη Γαλλία στη μοιρασιά) ζώνες κατοχής της Γερμανίας. Επαναφορά όλων των γερμανικών προσαρτήσεων στις χώρες από τις οποίες

είχαν παρθεί. Εκδίωξη των γερμανικών πληθυσμών που θα βρίσκονταν πέρα από τα νέα προς ανατολάς σύνορα της Γερμανίας. Η συνέχεια στον “ψυχρό πόλεμο”.

Τον οποίον “ψυχρό πόλεμο” έμελλε να διαδεχθεί, εβδομήντα επτά χρόνια αργότερα, ένας θερμός πόλεμος, με εισβολή στην Ουκρανίας, για προσάρτηση “ζωτικού” χώρου και σχετική από-NAZI-κοποίηση. Ο Πούτιν, υποτιμώντας τον αντίπαλο, θεώρησε ότι με έναν στρατιωτικό περίπατο θα υπερφαλάγγιζε τον πρώην “ηθοποιό δεύτερης κατηγορίας”, τον πρόεδρο Ζελένσκι, και ότι η Δύση θα εξακολουθούσε να καθεύδει, ίσως να πρόσβλεπε και στη διάλυση της ΕΕ. Το ότι είχε παρασυρθεί από τις εσφαλμένες εκτιμήσεις των μυστικών του υπηρεσιών φάνηκε από τις πρώτες ώρες. Όμως, είχε προβεί σε ανόητες και απερίσκεπτες αποφάσεις, τις οποίες ένας πρώην πράκτορας της KGB δύσκολα ανακαλεί.

Πράγματι, ο Πούτιν σε ηλικία δέκα έξι ετών εντάχθηκε στις γραμμές των μυστικών υπηρεσιών της Σοβιετικής Ενώσεως και η εκπαίδευση που δέχτηκε είχε να κάνει με την αντίσταση στις ανακρίσεις, τις δολοφονίες αντιπάλων και τους βασανισμούς των εχθρών. Κάτι δηλαδή που σου αλλοιώνει τον χαρακτήρα εφ’ όρου ζωής. Με αυτόν τον χαρακτήρα, ο Πούτιν, στους όποιους γεωπολιτικούς σχεδιασμού του, δεν έλαβε υπόψη δύο σημαντικούς παράγοντες, The Star War και το Holodomor (to kill by starvation), όπως είναι γνωστά παγκοσμίως.

Στις 23 του Μάρτη 1983, ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, Ρόναλντ Ρίγκαν, αυτός ο πρώην “αποτυχημένος ηθοποιός”, ανακοινώνει το μεγαλεπήβολο σχέδιο που θα μείνει στην ιστορία ως Πόλεμος των Αστρων. Μια σειρά μακρόχρονων προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης οπλικών συστημάτων, με τελικό στόχο την εξάλειψη της απειλής από στρατηγικούς πυρηνικούς πυραύλους. “Ήταν μια άνευ προηγουμένου πρόκληση κατά της ανθρωπότητας, μια κίνηση που αποκάλυπτε το πρόσωπο του αμερικανικού ιμπεριαλισμού”, θα πούνε κάποιοι. Όμως, δύο χρόνια αργότερα, ο νέος πρόεδρος της Σοβιετικής Ενώσεως, Μιχαήλ Γκορμπατσώφ, θα κοιτάξει κατάματα την αλήθεια, θα παραδεχτεί ότι η Αυτοκρατορία του έχει πηλίνα πόδια, δεν μπορεί να ακολουθήσει την κούρσα των εξοπλισμών και θα τονίσει την ανάγκη για πολιτική και οικονομική αναδόμηση και διαφάνεια. Περεστρόικα και Γκλάσνοστ. Τον Δεκέμβριο του 1991, η Σοβιετική Ένωση έπαψε να υπάρχει. Οι περισσότερες πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες θα στρέψουν το βλέμμα τους προς τη Δύση για απαλλαγή από τη “ρωσική μπότα”.

Από τα μαθητικά μας χρόνια γνωρίζομε, ότι η Ουκρανία ήταν μια απέραντη πεδιάδα ιδανική για παραγωγή σιτηρών, με πλήθος μικροκαλλιεργητών, κυρίως οικογενειακών εκμεταλλεύσεων, για γενεές επί γενεών. Αυτό, προφανώς, δεν άρεσε στον Γεωργιανής καταγωγής Στάλιν, από βαθιά θρησκευόμενη οικογένεια, και θα θελήσει, στην ακμή της δικτατορικής του παντοδυναμίας, να μετασχηματίσει την παλαιά Ουκρανία σε μια μοντέρνα, προλεταριακή, σοσιαλιστική κοινωνία. Με συνοπτικές διαδικασίες, λοιπόν, και κτηνώδεις μεθόδους θα εκτοπίσει στην παγωμένη Σιβηρία πάνω από πενήντα χιλιάδες Ουκρανούς αγρότες που θα τολμήσουν να στραβομουτσουνιάσουν για τις αποφάσεις του, και όσοι θα μείνουν θα

οδηγηθούν στην αναγκαστική κολεκτιβοποίηση με ατέλειωτες μετακινήσεις, χωρίς να δικαιούνται ούτε ένα κιλό στάρι. Θα τους επιβληθεί αναγκαστική πείνα. Κατά τη διάρκεια αυτού του Ηολοδομο, 1932-33, πάνω από επτά εκατομμύρια Ουκρανών πέθαναν από πείνα, στερήσεις, κακουχίες και βασανισμούς. Ήταν περίπου το δεκατρία τοις εκατό του όλου πληθυσμού της Ουκρανίας τότε, τους οποίους ο Στάλιν, σε κάποιο βαθμό, αναπλήρωσε με Ρώσους εποίκους. Αυτό το σοσιαλιστικό εγχείρημα του πατερούλη Στάλιν, στις επερχόμενες γενεές των Ουκρανών θα μεταβολιστεί σε άσβεστο “εθνικό μίσος” κατά των Ρώσων. Αυτός ο “Μεγάλος Λιμός της Ουκρανίας” θα γίνει κυρίαρχο στοιχείο της εθνικής μνήμης των Ουκρανών. Μετά από λίγα χρόνια και ο Τσαουσέσκου θα επιχειρήσει κάτι ανάλογο.

Θα επιμείνομε στην άποψη, ότι η αποσπασματική προσέγγιση της ιστορίας δεν οδηγεί σε ασφαλή συμπεράσματα. Το αιτιατό εύκολα περιγράφεται, αλλά το αίτιο δύσκολα ανιχνεύεται. Δεν είναι απόλυτα ανεξήγητη η συμπεριφορά της Ουκρανίας κατά τον Β'ΠΠ. Σε αυτό το “εθνικό μίσος” οφείλεται εν πολλοίς. Εδώ έχει τις ρίζες του και αυτό το μικρό ποσοστό ναζισμού που παρατηρείται μεταξύ των Ουκρανών πολιτών, από το οποίο, υποτίθεται, κινδυνεύει να μολυνθεί ο Ρωσικός λαός, κατά τον σημερινό αυθέντη του Κρεμλίνου, ο οποίος με τακτικές του 19^{ου} αιώνα και χιτλερικές απομιμήσεις προσπαθεί να αναστήσει το μεγαλείο της τσαρικής Ρωσίας. Αναμένεται να ανακοινώσει, ότι και η Αλάσκα είναι πρώην ρωσικό έδαφος.

Δεν γνωρίζομε πόσες Σύνοδοι Κορυφής θα χρειαστούν για τον τερματισμό αυτού του ακατανόητου πολέμου, της αδιανόητης εισβολής, που παραπέμπει στην 1^η Σεπτεμβρίου 1939, που καθημερινά εμπλουτίζεται με θύματα και σωρούς ερειπίων, χωρίς κανένα “όφελος” για τον πρώην ΚΓΒίτη πράκτορα, τον οποίον, τότε που βρεθήκαμε για μια πενταετία στη φιλόξενη, κατά τα άλλα, αρκτώα χώρα, είχαμε σπεύσει να εκτιμήσομε και να θαυμάσομε.

Εκτιμούμε, ότι ένα νέο “Πότσδαμ” δεν μπορεί να υπάρξει, αν προηγουμένως δεν ανασυρθεί “η σορός του εισβολέα από το αντιαεροπορικό του καταφύγιο”. Ναι, την ακύρωση του Βλαντιμίρ Πούτιν από τη σύγχρονη γεωπολιτική εξίσωση εννοούμε. Και σε αυτή την περίπτωση, δεν θα θεωρηθεί νίκη του πρώην “αποτυχημένου ηθοποιού”, αλλά των Ουκρανών πολιτών, που έχουν δικαίωμα για μια ασφαλή και ειρηνική πατρίδα, όπως είχε διατυπωθεί από το 1941 με την Χάρτα του Ατλαντικού, “Είναι απόλυτα σεβαστό το δικαίωμα των λαών να εκλέγουν τη μορφή της διακυβέρνησης υπό την οποία θέλουν να ζήσουν”.

Ο πρόεδρος Ζελένσκι είχε μόνον μια επιλογή, αυτή, όπως την διατύπωσε ο Τσώρτσιλ μόλις ανέλαβε πρωθυπουργός λίγους μήνες μετά την κήρυξη του Β'ΠΠ, “Δεν έχω τίποτε να σας προσφέρω εκτός από αίμα, μόχθο, δάκρυα και ιδρώτα”. Και ο Πούτιν, προς όφελος της παγκόσμιας ειρήνης και ασφάλειας, καλείται να μην υποτιμάει τους πρώην “αποτυχημένους ηθοποιούς”.

Με την ευχή, σύντομα ο σημερινός Ουκρανός μπαμπάς να πάρει τον γιό από το χεράκι και να πει, “Εδώ κάποτε “έγινε” πόλεμος, ήμουν κι εγώ εκεί”!

Σήμερα, επέτειος της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων, μετά από αίμα, μόχθο, δάκρυα και ιδρώτα, επί 483 χρόνια σκλαβιάς.

21 Φεβρουαρίου 2023.

Γρηγόριος Δημ. Νούσιος – Αεροπόρος.

